

Arkadiusz Marchewka

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego jako instrument wspierający wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 21, 165-174

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ARKADIUSZ MARCHEWKA

Uniwersytet Szczeciński

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
JAKO INSTRUMENT WSPIERAJĄCY WZROST
ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ REGIONU**

Streszczenie

Atrakcyjność inwestycyjna województwa jest ważnym czynnikiem jego rozwoju gospodarczego. W dobie globalizacji i braku barier handlowych regiony muszą być rozwinięte, aby były atrakcyjne pod wieloma względami dla potencjalnych inwestorów. Wśród czynników decydujących o atrakcyjności inwestycyjnej regionów są: dostępność transportu, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, rynek absorpcji, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej, infrastruktura społeczna, poziom bezpieczeństwa publicznego i działalności regionu do inwestorów. Środki z Regionalnego Programu Operacyjnego są ustawiane w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu. W 2011 roku przyznano 139 162 257 zł na współfinansowanie 10 projektów dotyczących tworzenia obszarów inwestycyjnych w województwie zachodniopomorskim. Działania podejmowane w ramach finansowanych projektów były istotnymi czynnikami atrakcyjności inwestycyjnej regionu, takich jak dostępność transportowa i poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej.

Wstęp

Postępujący proces integracji europejskiej, powodujący zacieranie się granic narodowych, sprawia, że regiony, aby się rozwijać, muszą być wobec siebie konkurencyjne oraz atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów. Przystąpienie do Unii Europejskiej dało Polsce możliwość wyrównania poziomu rozwoju gospodarczego z pozostałymi państwami członkowskimi, a znaczącą rolę w tym procesie odgrywają samorządy województw, które zarządzają środkami finansowymi

służącymi szeroko rozumianemu rozwojowi w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Niniejsza praca ma charakter opisowy i przedstawia założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 w aspekcie wspierania wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu, co jest jednym z jego założeń, a także projekty dofinansowane środkami unijnymi, które służą temu procesowi. Prezentowane działania dotyczą okresu od 2007 roku, kiedy RPO wszedł w życie, do lipca 2011 roku.

Pojęcie atrakcyjności inwestycyjnej

Pojęcie atrakcyjności inwestycyjnej w syntetyczny sposób można przedstawić jako „zdolności skłonienia inwestorów do wyboru regionu jako miejsca lokalizacji inwestycji”¹.

Atrakcyjność inwestycyjna rozumiana jest jako kombinacja korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, które wynikają ze specyficznych cech obszaru, w którym ta działalność ma miejsce. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna danego obszaru może być określona jedynie dla konkretnej inwestycji w określonym czasie. Ze względu na różnorodność i specyfikę prowadzonej działalności gospodarczej preferowane są różne czynniki lokalizacji, w zależności od jej rodzaju, branży, czy sposobu funkcjonowania poszczególnych przedsiębiorstw. Obszary posiadające optymalną kombinację czynników lokalizacji można przedstawić jako atrakcyjne inwestycyjnie, ponieważ umożliwiają redukcję nakładów inwestycyjnych, a także bieżących kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa, co ułatwia maksymalizację zysków i zmniejsza ryzyko niepowodzenia inwestycji².

Dla pewnych rodzajów działalności gospodarczej możliwe do zidentyfikowania są uniwersalne czynniki lokalizacji, które zostały zaprezentowane w tabeli 1.

¹ K. Gawlikowska-Hueckel, S. Umiński, *Ocena konkurencyjności województw*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2000, s. 7.

² *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2005*, red. T. Kalinowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2005, s. 9–10.

Tabela 1

Czynniki i ich znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej województw

Lp.	Czynniki	Waga (%)
1	Dostępność transportowa	20
2	Koszty pracy	25
3	Wielkość i jakość zasobów pracy	
4	Chłonność rynku zbytu	15
5	Poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej	10
6	Poziom rozwoju infrastruktury społecznej	5
7	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	5
8	Aktywność regionów wobec inwestorów	20
	Łącznie	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2008*, red. T. Kalinowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2008, s. 11.

Otoczenie, w którym funkcjonują przedsiębiorstwa, w szczególny sposób wpływa na rozwój przedsiębiorczości, atrakcyjność inwestycyjną i pozytywny klimat inwestycyjny regionu. Znaczącą rolę w tworzeniu przyjaznego klimatu dla prowadzenia działalności gospodarczej odgrywają instytucje otoczenia biznesu, które są organizacjami lub instytucjami działającymi na rzecz wspierania przedsiębiorczości, innowacyjności i rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Pod pojęciem instytucji otoczenia biznesu ujmuje się podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz MSP³. W tym aspekcie do instytucji otoczenia biznesu zaliczyć można samorządy terytorialne, które dzięki posiadanym narzędziom i kompetencjom realizują cele związane z kreowaniem rozwoju lokalnego i regionalnego poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz stymulowanie aktywności gospodarczej.

Regionalny Program Operacyjny jako czynnik wspierający rozwój gospodarczy

W maju 2004 roku Polska, wstępując do Unii Europejskiej, włączyła się w realizację jednej z najistotniejszych wspólnotowych polityk – polityki spójności,

³ W. Budrecka, *Instytucje otoczenia biznesu*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2004, s. 5–6.

której głównym celem jest promowanie harmonijnego rozwoju całego terytorium Unii. Dla jego osiągnięcia prowadzone są działania służące zmniejszeniu dysproporcji w poziomach rozwoju europejskich regionów oraz wzmocnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Wspólnoty⁴. Proces ten odbywa się poprzez interwencję funduszy strukturalnych, która ma prowadzić do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej z nich uprzywilejowanych⁵.

Dzięki działaniom realizowanym w ramach polityki spójności Polska ma szansę na znaczne przyspieszenie procesów zmierzających do osiągnięcia konwergencji z innymi regionami Unii Europejskiej. Polityka spójności polega na realizacji trzech najistotniejszych celów⁶:

- konwergencji – wspieranie zrównoważonego rozwoju, innowacji i badań naukowych;
- podniesienia konkurencyjności regionów i zatrudnienia – wspieranie innowacji, zrównoważonego rozwoju oraz szkolenia zawodowego;
- europejskiej współpracy terytorialnej – wspieranie ponadnarodowej, międzyregionalnej współpracy służącej wspólnej realizacji projektów na terenie Unii Europejskiej.

Strategiczne cele Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia osiągnane będą poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, takich jak⁷:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, Dz. Urz. UE L210/25; zob. także *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 4.

⁵ M. Holko, *Konwergencja gospodarcza w Unii Europejskiej*, w: *Fundusze pomocowe Unii Europejskiej*, red. M. Sapała-Gazda, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.

⁶ *Cohesion Policy 2007-13. National Strategic Reference Frameworks*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2007, s. 5.

⁷ *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 42.

- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Do realizacji powyższych celów stworzone zostały programy operacyjne, które są dokumentami o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanawianymi w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju⁸. Wśród nich znalazły się m.in. zarządzane przez zarządy poszczególnych województw Regionalne Programy Operacyjne, na które przeznaczono 16,6 mld euro, co stanowi 24,9% środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce⁹.

Środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 wyniosły 835 437 299 euro¹⁰. Jego głównym celem jest „rozwój województwa zmierzający do zwiększenia konkurencyjności gospodarki, spójności przestrzennej, społecznej oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców”¹¹. Powyższy cel jest spójny z celem strategicznym NSRO¹², a jego osiągnięcie prowadzić będzie do realizacji priorytetów polityki Unii Europejskiej, które zostały ustanowione dla celu Konwergencja.

RPO WZ określa także trzy cele szczegółowe¹³: (1) wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, (2) poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i spójności terytorialnej województwa, (3) poprawa warunków życia poprzez zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz zwiększenie bazy społecznej województwa.

⁸ Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., Dz.U. 2006 nr 227, poz. 1658.

⁹ Portal Funduszy Europejskich, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, <http://www.fundusze-europejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx> (6.07.2011).

¹⁰ *Cohesion Policy 2007-13...*, s. 60.

¹¹ *Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013*, załącznik do uchwały nr 768/11 z dnia 23 maja 2011 r. Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego.

¹² Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

¹³ *Regionalny Program Operacyjny...*

Cele te są spójne z poszczególnymi celami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, którymi są¹⁴: (1) wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, (2) wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, (3) zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, (4) zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami, (5) budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności, (6) wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Regionalny Program Operacyjny, jako dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania środków unijnych, został podzielony na poszczególne kategorie, odpowiadające przypisanym dziedzinom, w ramach których przekazywane jest wsparcie finansowe na wybrane projekty. Obszary priorytetowe RPO WZ określa osiem osi priorytetowych ustanowionych dla programu¹⁵: (1) Gospodarka – Innowacje – Technologie, (2) Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej, (3) Rozwój społeczeństwa informacyjnego, (4) Infrastruktura ochrony środowiska, (5) Turystyka, kultura i rewitalizacja, (6) Rozwój funkcji metropolitalnych, (7) Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia, (8) Pomoc techniczna.

Regionalny Program Operacyjny a wspieranie wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu

Potrzeba zwiększania dostępności terenów inwestycyjnych na terenie województwa jest jednym ze strategicznych czynników rozwoju gospodarczego regionu. Znaczące dla ograniczania dysproporcji rozwojowych wewnątrz województwa i tworzenia nowych, stałych miejsc pracy jest wspieranie procesu tworzenia obszarów intensywnego inwestowania i lokowania nowych inwestycji, które wpływają na tempo rozwoju i konkurencyjności regionu. Zgodnie z celem strategicznym nr 2 Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego najważniejsze są inwestycje prorozwojowe, związane z uruchamianiem nowych terenów inwestycyjnych¹⁶.

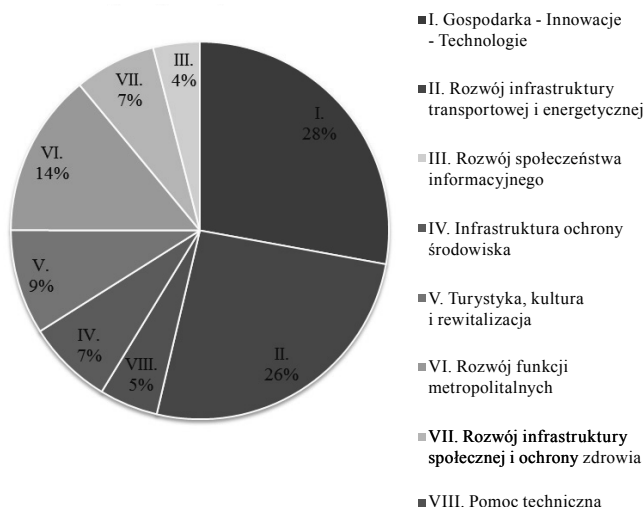
RPO WZ ma istotne znaczenie dla wspierania atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Spośród wszystkich osi priorytetowych największe środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego zostały przeznaczone na oś 1: Gospodarka

¹⁴ *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2010, s. 208–211.

¹⁵ *Regionalny Program Operacyjny...*

¹⁶ *Strategia Rozwoju Województwa...*, s. 108.

– Innowacje – Technologie, a ich suma przekroczyła 237 mln euro, co stanowi 27,86% środków całego programu¹⁷. Procentowy udział środków poszczególnych osi priorytetowych przedstawiono na wykresie (rysunek 1).

Rysunek 1. Procentowy udział środków poszczególnych osi priorytetowych w ramach RPO WZ

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

W ramach osi 1 realizowane są poszczególne poddziałania. Jednym z nich jest działanie 1.3.3 – Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej, ukierunkowane na tworzenie stref inwestycyjnych w regionie. Działanie stworzone zostało w celu polepszenia przedsiębiorstwom warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także umożliwienia lokowania inwestycji poprzez tworzenie infrastruktury technicznej¹⁸.

Analizując wartość środków przeznaczonych na poszczególne poddziałania, należy stwierdzić, iż na zadania zwiększające atrakcyjność inwestycyjną zostało przeznaczone 144 395 449 zł, co stanowi około 15,5% wszystkich środków

¹⁷ Dane Wydziału Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

¹⁸ *Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (wersja 5.5)*, załącznik do uchwały nr 802/11 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 maja 2011 r.

ków w ramach osi 1¹⁹. Do lipca 2011 roku dofinansowanie uzyskało 10 projektów realizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego na łączną kwotę 139 162 257 zł, przy czym całkowita ich wartość wyniosła 319 183 458 zł²⁰. Projekty dofinansowane w ramach poddziałania 1.3.3 przedstawiono w tabeli 2, natomiast na rysunku 1 zaprezentowano lokalizację projektów na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 2

Projekty dofinansowane w ramach poddziałania 1.3.3. Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej Osi 1: Gospodarka – Innowacje – Technologie

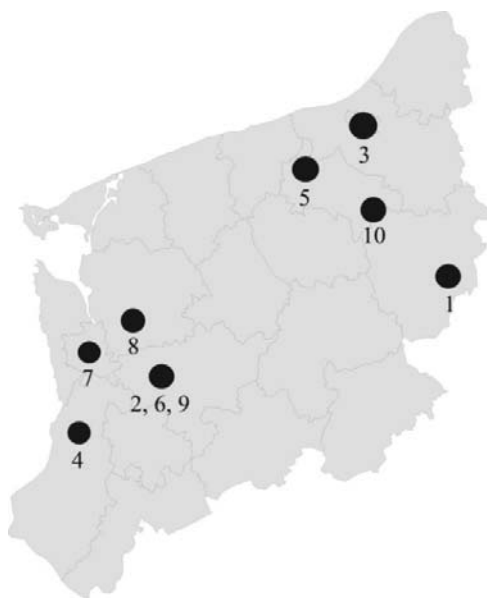
Lp.	Nazwa projektu	Wartość projektu (PLN)	Kwota dofinansowania (PLN)
1	2	3	4
1	Uzbrojenie gruntów Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Szczecinku	21 637 721	10 815 811
2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Stargardzie Szczecińskim	35 756 815,86	14 468 159,14
3	Uzbrojenie Strefy Zorganizowanej Działalności Inwestycyjno-Przemysłowej w Koszalinie	79 834 000	36 874 624,59
4	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Parku Regionalnego w Gryfinie	48 229 595	21 954 350
5	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	5 759 120,12	2 879 060,06
6	Budowa infrastruktury drogowej dla terenów przemysłowych w Stargardzie Szczecińskim	28 693 217	10 839 146,61
7	Doprowadzenie niezbędnej infrastruktury technicznej do stref inwestycyjnych Trzebusza i Dunikowa przeznaczonych pod funkcje przemysłowo-składowe	73 725 610	29 999 999,99
8	Budowa odwodnienia w Goleniowskim Parku Przemysłowym	11 188 700,27	4 128 736
9	Budowa komunikacji pomiędzy terenami Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii w Stargardzie Szczecińskim a krajowym systemem dróg wraz z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych w Stargardzie Szczecińskim	12 582 429	6 291 215

¹⁹ Dane Wydziału Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

²⁰ *Ibidem*.

1	2	3	4
10	Utworzenie podstawowej infrastruktury urbanistyczno-technicznej Tychowskiej Strefy Inwestycyjnej	1 776 250	911 155
	Razem	319 183 458,25	139 162 257,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Rysunek 2. Lokalizacja projektów dofinansowanych w ramach RPO WZ – poddziałanie 1.3.3: Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej

Źródło: opracowanie własne (numeracja odpowiada projektom przedstawionym w tabeli 2).

Zakończenie

Atrakcyjność inwestycyjna regionu jest ważnym czynnikiem jego rozwoju gospodarczego. W dobie globalizacji i braku występowania barier w handlu regiony, aby się rozwijać, muszą tworzyć atrakcyjną pod wieloma aspektami ofertę dla potencjalnych inwestorów.

Wśród czynników determinujących atrakcyjność inwestycyjną województw znajdują się: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej, po-

ziom rozwoju infrastruktury społecznej, poziom bezpieczeństwa publicznego oraz aktywność regionów wobec inwestorów.

Środki finansowe w ramach RPO WZ służą m.in. wzrostowi atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Do lipca 2011 roku na powyższe działania przeznaczono kwotę 139 162 257 zł, co pozwoliło dofinansować 10 projektów związanych z tworzeniem i uzbrajaniem terenów inwestycyjnych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Działania podjęte w ramach dofinansowanych przedsięwzięć znalazły się wśród czynników mających znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej regionu, takich jak dostępność transportowa i poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej.

REGIONAL OPERATIONAL PROGRAMME FOR THE WEST POMERANIA VOIVODESHIP AS AN INSTRUMENT TO SUPPORT THE INCREASE OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE REGION

Summary

Investment attractiveness of the region is an important factor in its economic development. In the era of globalization and the absence of trade barriers, the regions must be developed to be attractive in many aspects for potential investors.

Among the factors determining investment attractiveness of regions are: the availability of transport, labor costs, size and quality of labor force, market of the absorption, level of development of economic infrastructure, social infrastructure, level of public safety and activity of the region to investors.

The funds of the Regional Operational Programme are set to increase the investment attractiveness of the region. By July 2011, 139 162 257 PLN has been allocated, that allowed to cofinance 10 projects related to creating and enabling investment areas in West Pomerania province. Actions taken under the funded projects were among the factors relevant to the investment attractiveness of the region, such as transport availability and level of development of economic infrastructure.

Translated by Arkadiusz Marchewka